МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи дефектології та логопедії

освітній ступінь Молодший бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 012 Дошкільна освіта
(назва освітньої програми)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

Ізмаїл – 2019

ПОГОДЖЕНО:
гарант освітньо-професійної програми
_____ Т.М.Житомирська
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти
протокол № 1 від 27.08.2019 р.

Завідувач кафедри _____ Д.Г.Іванова
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:
Голова науково-методичної ради педагогічного факультету
_____ доц. Пенькова С.Д.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Боднар Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доц. кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

Рецензенти програми: Баштовенко Оксана Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри соціальної педагогіки та фізичної культури.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	***Заочна***
Кількість кредитів: 3	*Лекції*: 6	2
Модулів: 1	*Практичні заняття*:	
Загальна кількість годин: 90	*30*	*6*
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: перший	*Лабораторні заняття:*	
	-	-
Семестр: II	*Семінарські заняття*:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 3	*Консультації:*	
	-	-
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	*Самостійна робота:*	
	54	*82*

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи дефектології та логопедії» є вивчення закономірностей та особливостей розвитку, навчання і виховання дітей з особливими освітніми проблемами, пристосування їх до життя в навколишньому середовищі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи дефектології та логопедії» є формування професійної педагогічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів шляхом оволодіння знаннями й уміннями роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку, діагностики та корекції мовленнєвих порушень у дітей раннього і дошкільного віку, організації роботи з дітьми, які мають порушення мовлення, в умовах дошкільних навчальних закладів загального типу.

Передумови для вивчення дисципліни: Успішне оволодіння програмою передбачає попереднє вивчення студентами таких навчальних дисциплін «Педагогіка загальна», «Психологія загальна», «Вступ до спеціальності».

Міждисциплінарні зв'язки: Психологія, Дитяча психологія, Педагогічна психологія, Вступ до спеціальності, Основи медичних знань, Вікова фізіологія та валеологія, Педіатрія, Інклюзивна освіта, Проходження педагогічної практики.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи дефектології та логопедії» є:

ознайомлення з методологічними і теоретичними основами дефектології та логопедії;

ознайомлення майбутніх вихователів масової системи освіти з підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають суттєві недоліки психофізичного розвитку, основами теорії та історії дефектології та логопедії, понятійно-категоріальним апаратом цих наук;

оволодіння загальними уявленнями про особливості пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та всієї особистості в цілому різних категорій дітей з особливостями психофізичного розвитку;

забезпечення необхідної теоретичної підготовки студентів з питань дефектології та логопедії, пов'язаних з розумінням особливостей проблемної дитини раннього і дошкільного віку та можливих шляхів надання їй допомоги;

формування уявлення про значущість своєчасного виявлення порушень розвитку в дітей, шляхи та способи попередження, діагностики та корекції мовленнєвих порушень у дітей раннього і дошкільного віку;

вивчення проблем і умов освітньої та соціальної інтеграції дітей з психофізичними порушеннями;

формування професійного інтересу в педагога масової системи дошкільної освіти до проблеми виховання і навчання дітей з відхиленнями в розвитку, розкриття перед ним освітніх можливостей різних предметних галузей дефектології та потенційних можливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми 012 Дошкільна освіта.

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	**Компетентності**	**Шифр програмних результатів**	**Програмні результати навчання**
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 6	Здатність працювати в команді.	ПРН 7	. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.
ЗК 9.	Здійснення безпечної діяльності.	ПРН 8	. Вміти застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			

ФК2.	Здатність до розвитку в дітей дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).	ПРН 14.	Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.
ФК 12.	Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.	ПРН 18**.**	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
ФК13.	Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.	ПРН 19.	Бути знайомим з ознаками булінгу, вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому, володіти технологіями виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	**Результати навчання**			
	Знання	**Уміння**	**Комунікація**	**Автономність та відповідальність**
ЗК3.		ПРН 8		ПРН 20.
ЗК5.		ПРН 8, ПРН 11		
ЗК7.	ПРН 8, ПРН 10			ПРН 20.
ЗК8.		ПРН 8, ПРН 11		ПРН 20.
ФК1.		ПРН 8, ПРН 11**.**		
ФК4.	ПРН 10	ПРН 11		ПРН 20.
ФК11.	ПРН 13			ПРН 20.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Науково-методологічні основи дефектології															
1.	Дефектологія як наука, її науково-теоретичні основи.	4	2	2				4	4	2	2				6
2.	Тема 2. Етіологія порушень психофізичного розвитку.	4	2	2				4							6
Змістовий модуль 2. Клініко-психологічна характеристика дітей з обмеженими можливостями здоров'я															
3.	Діти з порушенням сенсорних функцій.	2	2	2				4							6
4.	Діти з розумовою відсталістю.	2	2	2				4							6
5.	Діти із затримкою психічного розвитку.		2	2				4			2				6
6.	Діти із захворюваннями нервової системи та психіки.		2	2				4							6
7.	Діти з порушенням опорно-рухового апарату.		2	2				4							6
8.	Діти з порушенням поведінки і діяльності. Комплексні порушення розвитку.		2	2				4							6
Змістовий модуль 3. Організація навчання і виховання дітей, які потребують спеціальної допомоги															
9.	Система навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.		2	2				4							6

10.	Відбір дітей до спеціальних закладів.		2	2				4							4
11.	Особи з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти.		2	4				4							5
12.	Підготовка вчителя-дефектолога.		1	2				4	2						5
Змістовий модуль IV. Теоретичні основи логопедії.															
13.	Предмет, мета і завдання логопедії. Понятійно-категоріальний апарат логопедії.		1	2				2							5
14.	Формування мовлення в процесі онтогенетичного розвитку дитини.		1	2				4	2						3
15.	Анатомо-фізіологічні механізми мовлення. Етіологія порушень мовлення. Класифікація мовленнєвих порушень.		1	4				2							2
Проміжний контроль								4							4
Разом:		36	26	34				60	8	2	6				82

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовий модуль I

Науково-методологічні основи дефектології

Тема 1. Дефектологія як наука, її науково-теоретичні основи

Дефектологія як галузь педагогічної науки: визначення, предмет, завдання, принципи та пріоритети розвитку дефектології. Зв'язок дефектології з іншими галузями знань. З історії становлення й розвитку дефектологічної науки.

Основні поняття теми: дефектологія, сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія, аномалія, депривація, корекція, адаптація, дезадаптація, соціалізація, девіація, абілітація, реабілітація.

Тема 2. Етіологія порушень психофізичного розвитку

Структура й особливості процесу аномального розвитку. Поняття

онтогенезу та дизонтогенезу. Первинний і вторинний дефекти. Причини виникнення відхилень розвитку дітей: вроджені і набуті. Види порушень психофізичного розвитку: порушення інтелекту та психічного розвитку, зору і слуху, мовлення й опорно-рухового апарату, комплексні порушення розвитку.

Основні поняття теми:. етіологія, онтогенез, дизонтогенез, дефект, первинний дефект, вторинний дефект, вроджений дефект, набутий дефект, фізичний недолік, психічний недолік.

Змістовий модуль II

Клініко-психологічна характеристика дітей з обмеженими можливостями здоров'я

Тема 1. Діти з порушенням сенсорних функцій

Діти з порушенням слуху: особливості та причини порушень слуху дітей.

Психолого-педагогічна класифікація осіб з вадами слуху: глухі, слабочуючі (туговухі) та пізньооглухлі.

Загальна характеристика порушення зорового аналізатору. Сліпі та слабозорі діти. Причини й наслідки порушень зору в дітей та способи їх компенсації. Організація навчання і виховання осіб з вадами зору.

Основні поняття теми: слуховий аналізатор, порушення слуху, глухота, приглухуватість, діти глухі, діти слабочуючі, діти пізньооглухлі, сурдо-педагогіка; зоровий аналізатор, порушення зору, сліпота, діти сліпі (незрячі), діти слабозорі, сліпонароджені діти, осліплі діти, набуті порушення, вроджені вади, прогресуючі та стаціонарні порушення, тифлопедагогіка, компенсація.

Тема 2. Діти з розумовою відсталістю

Причини виникнення порушень інтелектуального розвитку. Характеристика розумово відсталої дитини: порушення мислення і мовлення, процесів відчуття і сприйняття, розлад уваги і пам'яті. Олігофренія і деменція як форми порушення інтелекту дітей. Ступені розумової відсталості: легка, помірна, важка і глибока. З історії розвитку олігофренопедагогіки. Хвороба Дауна як форма розумової відсталості дітей: причини виникнення, діагностика, симптоми, лікування, перспективи. Особливості корекційної роботи з дітьми-олігофренами.

Основні поняття теми: розумова відсталість, олігофренія, олігофренопедагогіка, деменція, ступені розумової відсталості, хвороба Дауна.

Тема 3. Діти із затримкою психічного розвитку

Затримка психічного розвитку: поняття, причини виникнення. Характеристика дітей з уповільненим темпом розвитку: порушення мислення і мовлення, процесів відчуття і сприйняття, розлад уваги і

пам'яті. Особливості розвитку психічних функцій у дітей із ЗПР. Класифікація затримки інтелектуального розвитку: психічний інфантилізм, ЗПР соматогенного, психогенного та церебрально-органічного походження. Ранній дитячий аутизм як форма спотвореного психічного розвитку дітей: симптоми та класифікація аутизму.

Основні поняття теми: психічний розвиток, затримка психічного розвитку, інфантилізм, психічний та психофізичний інфантилізм, гармонічний інфантилізм, дисгармонічний інфантилізм, органічний інфантилізм, аутизм (ранній дитячий аутизм), синдром Каннера, синдром Аспергера.

Тема 4. Діти із захворюваннями нервової системи та психіки

Функціональні порушення нервової системи. Причини та типи неврозів. Невротичні системні прояви. Депресивні розлади. Психічні захворювання в ранньому дитячому віці: шизофренія та епілепсія (симптоми та лікування).

Основні поняття теми: поліомієліт, нейроінфекції, тропізм, енцефаліт, мікроенцефаліти, менінгіт, лейкоенцефаліти, епілепсія, астенічний стан, церебральна астенія, соматогенна астенія, невротичні реакції, психопатія: органічна, конституційна, шизоїдна.

Тема 5. Діти з порушенням опорно-рухового апарату

Види патологій опорно-рухового апарату: захворювання нервової системи, вроджена патологія рухового апарату, набуті захворювання й ушкодження опорно-рухового апарату. Характеристика дітей з церебральною недостатністю. Форми ДЦП: спастична диплегія, подвійна геміплегія, геміпаретична (дитяча церебральна геміплегія), гіперкінетична й атонічно-астатична форми. Особливості розвитку психічних функцій у дітей з ДЦП: мислення і мовлення, процесів відчуття і сприйняття, уваги і пам'яті. Діагностика та корекція порушень у дітей з руховими розладами.

Основні поняття теми: опорно-руховий апарат, параліч (плегія), дитячий церебральний параліч (ДЦП), спастична диплегія, подвійна геміплегія; геміпаретична, гіперкінетична, атонічно-астатична форми, парез, динамічний тремор, акінез, атаксія.

Тема 6. Діти з порушенням поведінки і діяльності. Комплексні порушення розвитку

Соціальна дезорієнтація. Негативне самопред'явлення. Сімейна ізоляція. Хронічна неуспішність. Відхід від діяльності. Вербалізм. Сутність комплексного дефекту. Групи дітей зі складними порушеннями в розвитку. Система корекційно-педагогічної допомоги дітям з комплексними дефектами розвитку. Роль сім'ї в корекції розвитку дітей зі складними порушеннями психофізичного розвитку.

Основні поняття теми: вербалізм, складні порушення, сліпоглухота, глухонімота, сліпоглухонімота.

Змістовий модуль ІІІ
Організація навчання і виховання дітей, які потребують спеціальної допомоги
Тема 1. Система навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку
Основні положення системи навчання і виховання дітей з обмеженими можливостями. Структура та форми корекційної освіти. Типи закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Загальна характеристика принципів виховання дітей з обмеженими можливостями. Особливості процесу навчання дітей з особливими потребами.
Основні поняття теми: виховання, навчання, інтегроване навчання, спеціальна освіта, освітні заклади, типи освітніх закладів.

Тема 2. Відбір дітей до спеціальних закладів
Принципи відбору дітей до спеціальних закладів. Діяльність психолого-медико-педагогічної консультації. Завдання ПМПК. Принципи роботи ПМПК. Роль педагога загальноосвітніх закладів у вирішенні проблеми відбору дітей.
Основні поняття теми: виховання, навчання, інтегроване навчання, спеціальна освіта, освітні заклади, типи освітніх закладів, принципи відбору, психолого-медико-педагогічна консультація (ПМПК), психолого-педагогічна характеристика.

Тема 3. Особи з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти
Поняття про інклюзивну освіту, її мета та завдання. Переваги та недоліки інклюзії. Основні принципи інклюзивної освіти. Особливості інклюзивної школи. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи. Інклюзивна освіта в Україні.
Основні поняття теми: спеціальна освіта, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, мейнстримінг, інтеграція, інклюзія, повна інтеграція, комбінована інтеграція, часткова інтеграція, тимчасова інтеграція, індивідуальний навчальний план, інклюзивна школа.

Тема 4. Підготовка вчителя-дефектолога
Роль педагога в навчально-виховній діяльності та корекції розвитку дітей з особливими потребами. Вимоги до особистості вчителя-дефектолога. Зміст діяльності корекційного педагога. Права й обов’язки вчителя-дефектолога. Система підготовки фахівців у галузі корекційної освіти.
Основні поняття теми: спеціальний педагог, дефектолог, логопед,

тифлопедагог, сурдопедагог, олігофренопедагог.

Змістовий модуль IV Теоретичні основи логопедії

Тема 1. Предмет, мета і завдання логопедії. Понятійно-категоріальний апарат логопедії

Предмет, мета і завдання логопедії. Зв'язок логопедії з іншими науками. Теорія А.Р.Лурія про функціональні блоки в діяльності мозку. Теоретичні основи логопедії. Принципи і методи логопедії. Значення логопедії. Актуальні проблеми сучасної логопедії. Понятійно-категоріальний апарат логопедії.

Основні поняття теми: логопедія, мова, мовлення, мовленнєва діяльність, норма, недорозвиток і порушення мовлення, загальний недорозвиток мовлення, симптом порушення мовлення, механізм порушення мовлення, патогенез порушень мовлення, структура мовленнєвого дефекту, логопедичний вплив, корекція порушень мовлення, компенсація.

Тема 2. Формування мовлення в процесі онтогенетичного розвитку дитини

Поняття про мову, мовлення, мовленнєву діяльність. Аналіз взаємовідношень і зв'язків понять мова і мовлення, мовленнєва діяльність. Методологічні характеристики мови і мовлення. Етапи, закономірності та особливості формування і розвитку мовлення та мовленнєвої діяльності дітей раннього і дошкільного віку. Проблема співвідношення біологічних і соціальних факторів мовленнєвого розвитку. Співвідношення розвитку імпресивного та експресивного усного мовлення. Розвиток мовлення в період раннього дитинства. Домовленнєвий етап (перший рік життя). Формування передумов засвоєння мовлення в ранньому віці. Період гуління. Виникнення і становлення лепетного мовлення. Етап первинного освоєння мовлення (другий рік життя). Автономне мовлення. Ситуативне мовлення. Формування фонематичного слуху і артикуляції. Розвиток номінативної і предикативної функції мовлення. Етап засвоєння граматики (третій рік життя). Евристичний принцип у засвоєнні мови дитиною. Розвиток мовлення в дошкільному віці. Практичне оволодіння мовою та осмисленість мовлення. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку дитини. Формування лексичної сторони мовлення. Рівні лексичного розвитку дитини. Формування граматичної будови мовлення дитини. Етапи формування речення. Особливості засвоєння морфологічної системи мови. Диференціація форм і функцій мовлення. Ситуативне мовлення. Контекстне мовлення. Пояснювальне мовлення. Проблема егоцентричного мовлення дитини і виникнення внутрішнього мовлення.

Основні поняття теми: мова, мовлення, мовленнєва діяльність, етапи формування і розвитку мовлення, рання діагностика і рання корекція

мовленнєвого розвитку.

Тема 3. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення. Етіологія порушень мовлення. Класифікація мовленнєвих порушень

Етіологія порушень мовлення.

Органічні, функціональні, психоневрологічні, соціально-психологічні причини порушень мовлення. Критичні періоди в розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку.

Сучасні класифікації мовленнєвих порушень. Клініко-педагогічна класифікація порушень мовлення. Психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення.

Будова мовленнєвого апарату: центральний і периферійний мовленнєвий апарат. Функціональна організація мовленнєвої діяльності. Поняття про мову, мовлення, мовленнєву діяльність. Аналіз взаємовідношень і зв'язків понять мова, мовленнєва діяльність, мовлення з точки зору аспекту, який цікавить дефектологів (аналіз порушень мовленнєвої діяльності і знаходження оптимальних шляхів її формування). Методологічні характеристики мови і мовлення.

Основні поняття: порушення мовлення, порушення усного мовлення, порушення писемного мовлення, дислалія, дисфонія, афонія, дизартрія, ринолалія, брадилалія, тахилалія, заїкання, алалія, афазія, батаризм, загальне недорозвинення мовлення, фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення, дислексія, алексія, дисграфія, аграфія, центральний і периферійний мовленнєвий апарат.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

Форми та методи поточного і підсумкового контролю: лекції, практичні заняття, лабораторні заняття, самостійна робота.

Методи поточного і підсумкового контролю: усне опитування, виступи на практичних заняттях, виконання самостійних завдань, підготовка повідомлень (доповідей); підсумкова модульна контрольна робота (тестові завдання, теоретичні питання).

Тематика практичних занять.

1. Предмет, завдання, принципи і методи дефектології.
2. Актуальні питання організації спеціальної освіти для аномальних дітей.
3. Методологічні й теоретичні основи корекційної педагогіки.
4. Державна політика в галузі соціального захисту дітей з відхиленнями в розвитку.
5. Принципи і методи педагогічної корекції.
6. Основні категорії дітей з порушеннями розвитку.
7. Олігофрено педагогіка як галузь спеціальної педагогіки.
8. Діти з порушеннями слуху.
9. Діти з порушеннями зору.
10. Діти з комбінованим порушеннями.

11. Загальна характеристика дітей з дитячим церебральним паралічем .
12. Діти з аутичними формами поведінки.
13. Логопедія, її предмет, завдання і методи.
14. Вікові норми розвитку дитини.
15. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення.
16. Загальне недорозвинення мовлення.

Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин очна/заочна	Форми звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	6	Конспект лекцій
2.	Підготовка до практичних занять	16	Усна відповідь
3.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку	8	Усна відповідь, конспект
4.	Підготовка і написання рефератів (доповідей)	8	Реферат (доповідь)
5.	Підготовка презентацій	10	Презентація
6.	Написання есе	8	
7.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	-
	Разом	**60**	

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Форми поточного контролю: практичні заняття, індивідуальні завдання.

Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.

Форми підсумкового контролю: залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результати вивчення навчальної дисципліни оцінюються за допомогою модульної контрольної роботи, яка складається з двох питань та одного завдання, наприклад:

1. Академічна культура: поняття, функції, складові. Академічна нечесність та методи її запобігання.
2. Обґрунтування актуальності теми, висвітлення стану розробки проблеми, формулювання об’єкта, предмета, мети та завдань.
3. Здійснити анотування наукової статті зі спеціальності.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре

51-69	задовільно
26-50	не задовільно

Схема розподілу балів
Для іспиту

Максимальна кількість балів	**40 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	**10 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи з ваговим коефіцієнтом 0,1 **50 балів** (підсумковий контроль) – за результатами іспиту з ваговим коефіцієнтом 0,5
Мінімальний пороговий рівень	**35 балів** (поточний контроль)	**6 балів** (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Презентація заходу або теми	5
Конспект тем для самостійного опрацювання	5
Реферат	5

Критеріями оцінювання індивідуальних завдань є знання фактів, явищ. Вірне, науково достовірне їх пояснення. Оволодіння науковими термінами, поняттями, законами, методами, правилами; вміння користуватися ними при поясненні нових фактів, розв'язуванні різних питань і виконанні практичних завдань. Максимальна ясність, точність викладу думки, вміння відстоювати свої погляди, захищати їх. Знання повинні мати практичну значимість.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Критерії оцінки успішності відповідають навчальній програмі й найбільш важливим вимогам до знань студентів: відповіді повинні бути повними, логічними, доказовими.

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

опорні конспекти лекцій; наочні посібники, навчально-методичні посібники, підручники; атласи, ілюстративні матеріали (муляжі, плакати, тощо).
Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Астапов В.М. Введение в дефектологию с основами нейро- и патопсихологии. Уч.пособие. – М.: Академия,1994. – 214с.

2. Боскис Р.И. Учителю о детях с нарушениями слуха. Кн. для учителя. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1988. 237 С.

3. М.И.Буянов Беседы о детской психиатрии: Кн. для учителей и родителей.- М.:; Медицина, 1992. – 302 с.

4. Винарская Е.Н. Раннее речевое развитие ребенка и проблемы дефектологии. -М.: Просвещение, 1987. – 124 с.

5. Выготский Л.С. Собрание сочинений. - М.:1983. -Т. 2. – 357с.

6. Гаврилушкина О.П. Соколова Н.Д. Воспитание и обучение умственно отсталых дошкольников. – М.: Просвещение,1985 – 129с.
7. Гонеев А., Лифинцева Н., Ялпаева Н. Основы коррекционной педагогики – М.: Академия – 2002. – 211с.
8. Діти з особливими потребами: поради батькам / За ред. В.І.Бондар, В.В.Засенко, - Київ: КНТ, 2004. – 401с.
9. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі / За ред. В.І.Бондара, В.В.Засенко.- Київ: КНТ, 2008. – 295с.
10. Дети с задержкой психического развития/ Под ред Т.А.Власовой, В.И.Лубовского, Н.А.Цыпиной – М.: Просвещение,1984. – 148с.
11. Дети с временной задержкой развития. / Под ред. Т.А. Власовой ,М.С.Певзнер – М.: Просвещение,1979. – 212с.
12. Дети с ограниченными возможностями: проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании. Хрестоматия з курсу „Коррекционная педагогика и специальная психология / Сост. Н.Д.Соколова, Л.В.Калинникова. – М.: Академия, 2001. – 367с.
13. Диагностическая и коррекционная работа школьного психолога/ Под ред. Дубровиной И.В. и др. – М.: Изд-во АПН СССР, 1987 – 283с.
14. Земцова М.И. Учителю о детях с нарушениями зрения. - М.: Просвещение, 1983. – 169с.
15. Коберник Г.Н. Синев В.Н. Введение в специальность „Дефектология”. Уч. пособие. – К.: Освіта, 1994. – 183с.
16. Коберник Г.Н. Синев В.Н. Основи дефектології. Навч.посібник. – К.: Освіта, 1998. – 160с.
17. Коломинский Я. Панько Е. Игумнов С. Психическое развитие детей в норме и патологии - СПб: Феникс – 2004. – 321с.

Додаткова література

1. Брязгунов И.П. Беседы о здоровье школьников. – М., 1992.
2. Дефектологический словарь, 2изд. - М. 1970.
3. Кащенко В.П. Педагогическая коррекция. – М., 1992.
4. Лапшин В. А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. - М., 1990.
5. Личко А.Е. Подрастковая психиатрия. – Л., 1979.
6. Лебединский В.В. Нарушения психического развития детей. – М., 1985. – С. 7-27.
7. Лубовский В. И. Психологические проблемы диагностики аномального развития детей. - М.. 1989,
8. Максимова Н.Ю., Милютина Е.Л. Курс лекций по детской патопсихологии: Учебное пособие. — Ростом и/Д: Феникс, 2000.
9. Психология детей с отклонениями и нарушениями психического развития / Сост. В.М.Астапова, Ю.В.Микадзе. – СПб, 2001. – С. 195-236.
10. Селецкий А.И. Психопатология детского возраста.- К.: Вища школа, 1987.

11. Блейхер В. М. Клиническая патопсихология. — Ташкент, 1976.
12. Граф С. За пределами мозга. — М., 1992.
13. Дети с отклонениями в развитии: Методическое пособие для педагогов, воспитателей массовых и специальных учреждений и родителей / Сост. Н. Д. Шматко. - М., 1997.
14. Дефектологический словарь. — М., 1970.
15. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Краткий психологический словарь: Личность, образование, самообразование, профессия. — Минск, 1998.
16. Зейгариик Б. В., Братусь Б. С. Очерки по психологии аномального развития личности. — М., 1980.
17. Ковалев В. В. Проблема факторов риска в возникновении нарушений психического здоровья в детском возрасте и ее значение для профилактики // Психогигиена детей и подростков. — М., 1985.
18. Лебединский В. В. Нарушения психического развития детей. — М., 1985.
19. Ляпидевский С.С. Невропатология. – М., 2003.
20. Максимова Н.Ю., Милютина Е.Л. Курс лекций по детской патопсихологии: Учебное пособие. — Ростом и/Д: Феникс, 2000.
21. Малафеев Н.Н. Современное состояние коррекционной педагогики // Дефектология, 1996. — № 1.
22. Основы коррекционной педагогики / Под ред. В. А. Сластенина. — М.: Академия, 1999.
23. Проблемы младенчества: Нейро-психолого-педагогическая оценка развития и ранняя коррекция отклонений. — М., 1999.
24. Специальная педагогика / Под ред. Н. М. Назаровой. — М.: Академия, 2000.